7/3306 -4-
293

T.C
MALİYE BAKANLIĞI
Gelirler Genel Müdürlüğü

SAYI : B.07.0.GEL.0.82/8211-130 14.02.01 009006
KONU : Soru Önergesi

ACELE

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı Kanunlar Kararlar Müdürlüğünün 19.01.2001 gün A.01.0.GNS.0.10.00.02.-7/3306-8462/20578 sayılı yazısı.

Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan TOPRAK'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği ve Başbakanımızın da tarafımdan cevaplandırılmasını istediği 7/3306-8462 sayılı yazılı soru önergesinde belirtilen hususlarla ilgili olarak Bakanlığımız cevabı aşağıda belirtilmiştir.

Bilindiği üzere, Gelir Vergisi Kanununun 76 ncı maddesinde yer alan indirim oranı uygulaması faiz niteliğindeki menkul sermaye iratlarının reel değerlerinin tespit edilmesi ve vergilendirmede bu reel değerlerin esas alınmasını sağlamak amacını taşıyan bir düzenlemedir. Bu husus 76 ncı maddede 22.7.1998 tarih ve 4369 sayılı Kanun ile yapılan değişikliğin gerekçesinde de açık olarak belirtilmiştir.

Bu düzenleme 1.1.1999 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiş ise de, bazı menkul sermaye iratlarının reel tutarlarının vergilendirilmesine yönelik ilk düzenleme 26.12.1993 tarih ve 3946 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununa eklenen geçici 39 uncu maddenin 5 numaralı fıkrasında yer almıştır Bu madde de yer alan düzenlemede de belirli menkul sermaye iratlarının, indirim oranı uygulanması suretiyle bulunacak kısmı gelir vergisinden istisna edilmişti. 4369 sayılı Kanunla, 1997 ve 1998 yıllarında elde edilen gelirlerin beyan edilmesinde uygulanan bu hüküm yürürlükten kaldırılırken, indirim oranı uygulaması geçici olmaktan çıkarılarak sürekli bir müessese olarak Gelir Vergisi Kanununun 76 ncı maddesinde düzenlenmiştir.

Diğer taraftan, nominal faiz oranlarının iki temel belirleyicisi vardır. Bunlar enflasyon oranı ve risk primidir. Faiz oranının, enflasyon oranı tarafından belirlenen kısmı yatırılan paranın enflasyon ortamında yitirdiği değerini karşılamaktadır. Diğer kısım ise paranın kullanımının bir başkasına devredilmesinin yarattığı risk karşılığında talep edilmektedir. Reel gelirin vergilendirilmesinin amaçlandığı bir durumda, yapılması gereken nominal faiz oranının enflasyon oranına isabet eden kısmı dolayısıyla sağlanan gelirin vergi dışında bırakılmasıdır.

Daha önce de belirtildiği üzere, indirim oranı uygulaması menkul sermaye iratlarında vergilendirmenin gerçek (reel) gelir tutarı üzerinden yapılması amacını taşımaktadır. İndirim oranının elde edilen gelire uygulanması sonucunda bulunan tutar, anaparanın enflasyon karşısında yitirdiği değer kabul edilerek, vergi dışı bırakılmaktadır. İndirim oranı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre o yıl için tespit edilen yeniden değerleme oranının, aynı dönemde

294

Devlet tahvili ve Hazine bonosu ihalelerinde oluşan bileşik ortalama faiz oranına bölünmek suretiyle tespit edilmektedir.

2000 yılı gelirlerinin beyanında esas alınacak indirim oranı, Devlet tahvili ve Hazine bonosu ihalelerinde oluşan bileşik ortalama faiz oranı (%37), yeniden değerleme oranının (%52) altında kaldığından birden büyük çıkmıştır. Elde edilen reel gelirin tespit edilmesinde kullanılan bu oran, faiz oranının enflasyon oranının altında kaldığı (reel bir gelirin oluşmadığı) dönemlerde birden büyük çıkacaktır.

Yüksek enflasyonun geçerli olduğu bir dönemde getirilen bu düzenlemenin kaldırılması, enflasyon oranının faiz ve benzeri gelirlerin vergilendirilmesinde nominal tutarların esas alınmasının yaratacağı sakıncaları giderecek bir düzeye indiğinde gündeme gelebilecektir.

Bilgi edinilmesini arz ederim.

Sümer ORAL
Maliye Bakanı